

2. PlanteKundskab - med smag

Byg

Korn 1:2

Smagens Dag

koststudio

FONDEN FOR
**PLANTEBASEREDE
FØDEVARER**

Tema: Korn

Enårige græsser, der hører til græsfamilien

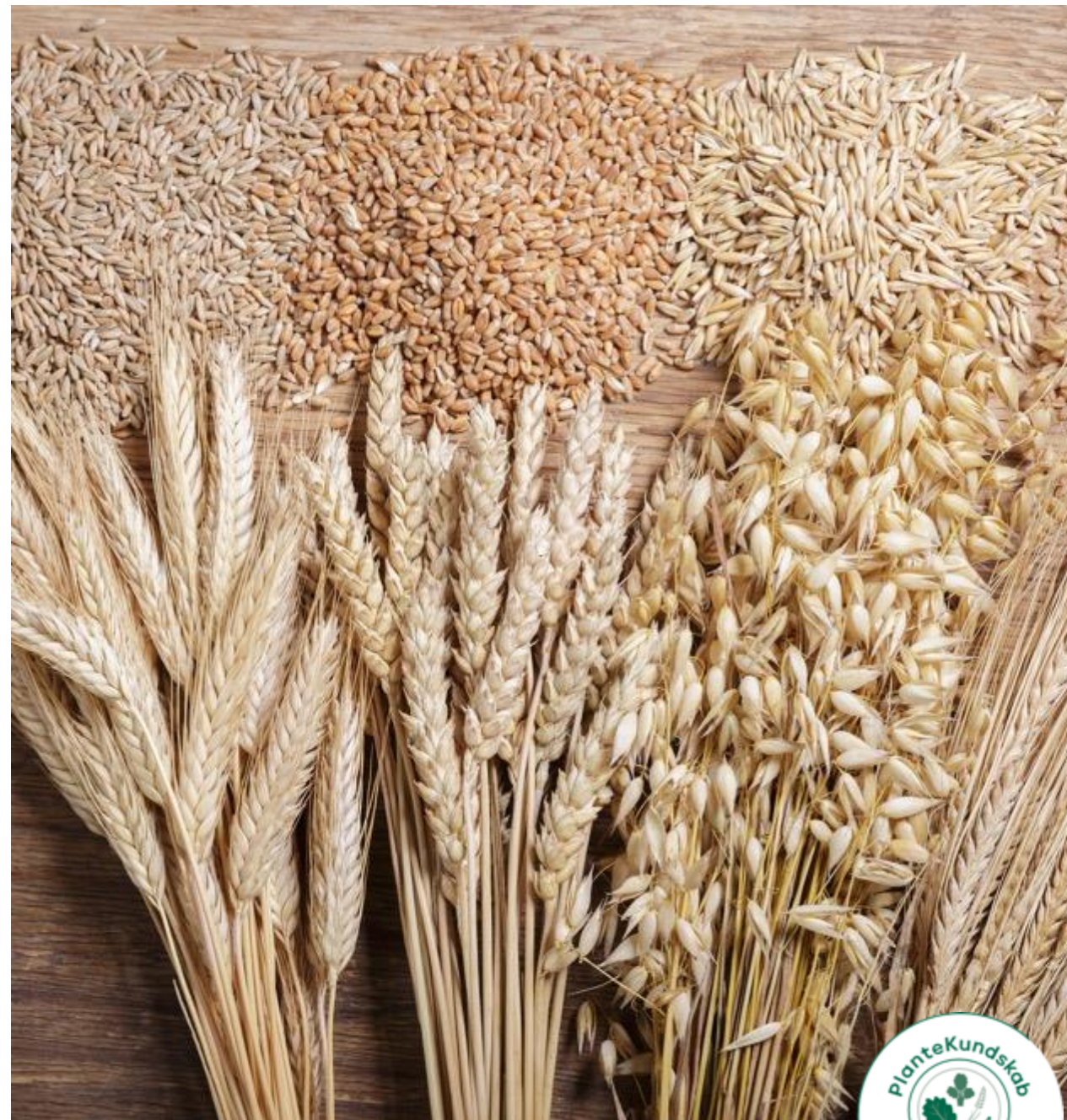
Der findes ca. 10.000 slags græsser, men kun ca. 50 bruges til dyrefoder, og 10 har betydning som mad til mennesker.

I Danmark dyrker vi fire kornsorter, som alle hører til rapgræs-underfamilien:

- Byg
- Havre
- Rug
- Hvede

Korn er den vigtigste kilde til kulhydrater (og energi) i mange kulturer.

Vi bruger korn i fødevarer som brød, grød, pasta og øl.
Korn anvendes som foder til dyr.
Korn er en vigtig del af kostrådene.

Bygs oprindelse

Byg stammer fra vilde kornarter i Mellemøsten

Byg har været dyrket i flere tusind år

Siden Middelalderen har byg været den vigtigste kornsort i Danmark

I Nordeuropa var byg og rug bondestandens basisfødevarer, mens hvede var forbeholdt overklassen.

Bygs oprindelse

Byg bruges traditionelt som ingrediens i øl (malt), snaps, brød og grød

Byg er særligt anvendt i retter som:

- Fladbrød (på grund af lavt indhold af gluten)
- Grød og vælling: fx byg-otto.

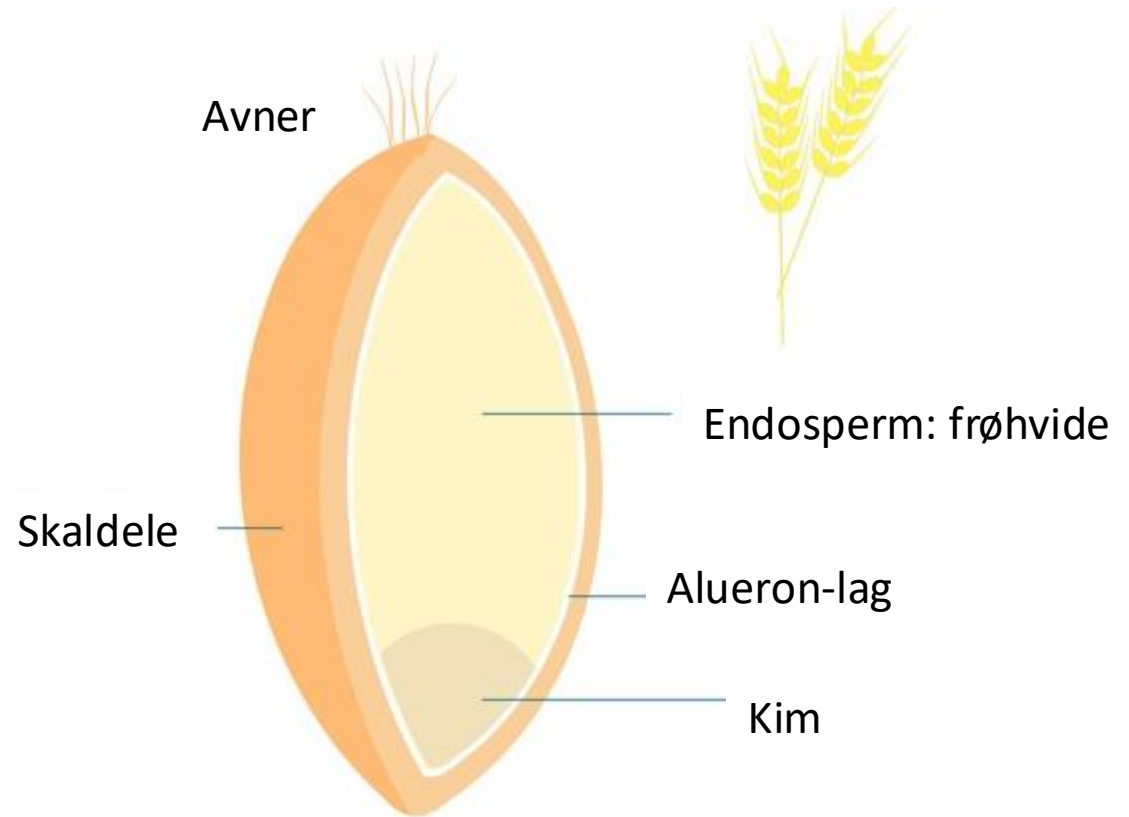
Dyrkning

Byg egner sig godt til dyrkning i Danmark

Byg kan tåle både kulde og fugtige jordbunde

For at man kan spise byg, fjernes yderskallerne. Herefter kaldes byg for perlebyg.

Bygkornets opbygning

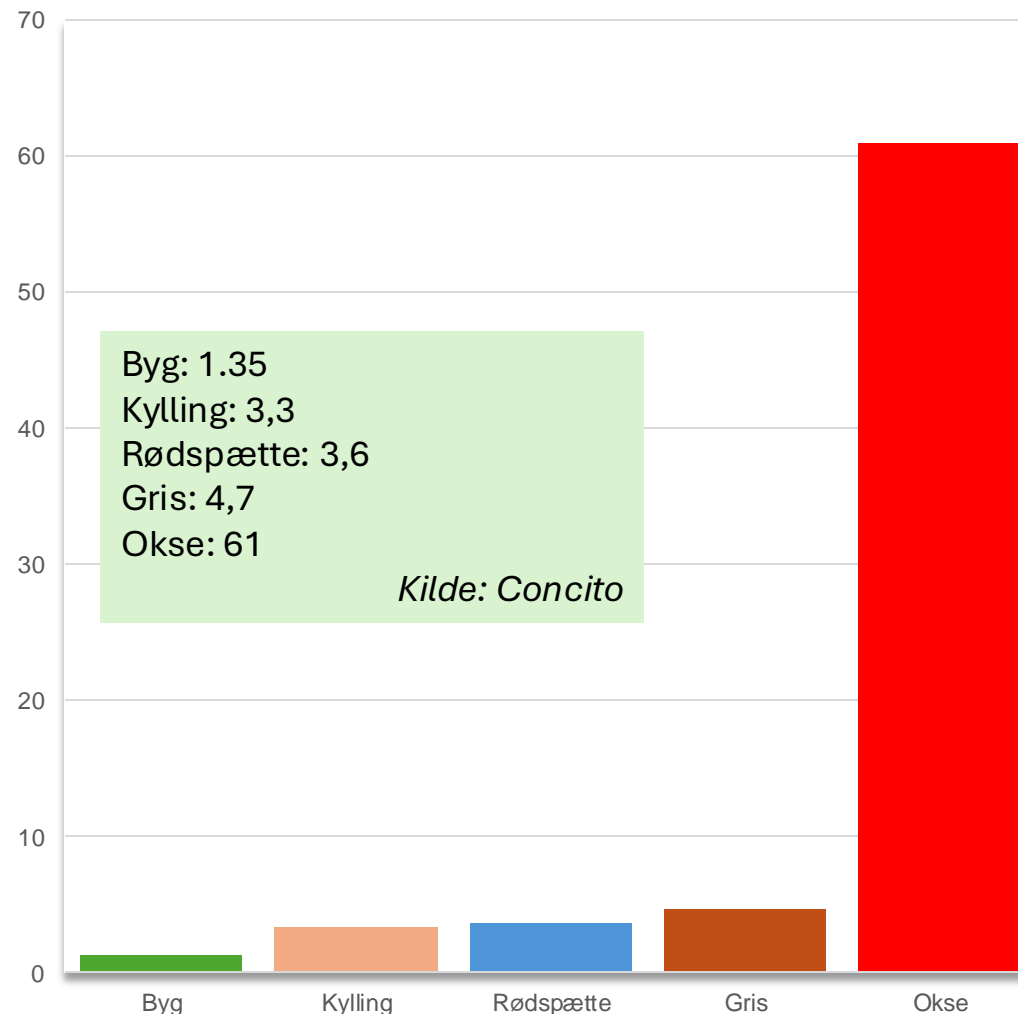
Bæredygtighed

Miljømæssigt er byg et vigtigt korn:

- kan holde til skiftende vejrforhold
- kan dyrkes lokalt de fleste steder
- er oplagt at integrere mere i det danske køkken.

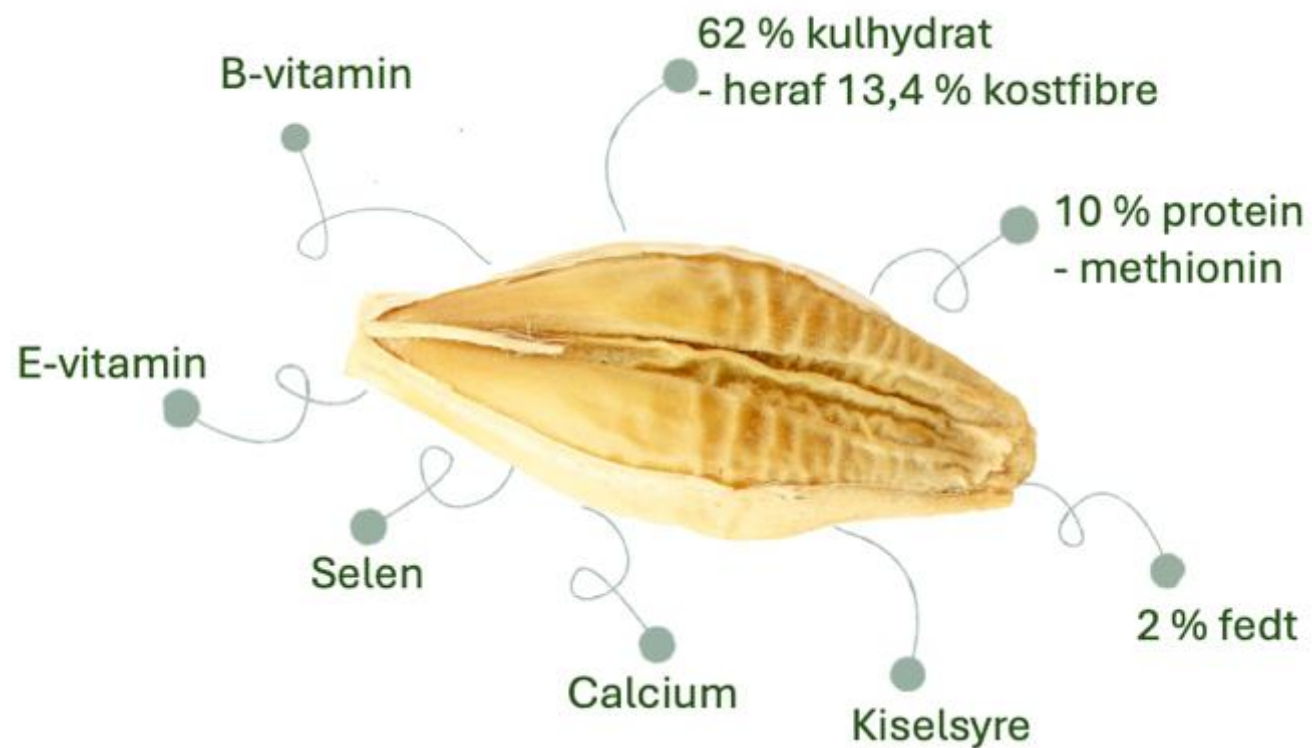
Økonomisk set er korn den vigtigste plantefamilie i verden, da det er en forholdsvis sund og billig spise.

Udledt CO₂ pr. produceret kilo råvare

Sundhed og ernæring i byg

- Højt indhold af kostfibre på 13,4 g/100 g
- Kostfibre er vigtige for fordøjelsen
- De fleste af skaldelene er bevaret
- Mange vitaminer og mineraler er bevaret:
B-vitamin, kalium, fosfor, jern, zink, m.m.

Smag, tilberedning og gastrofysik

- Kendt fra retter: brød, pasta, øl og grød
- Anvendes på samme måde som ris og pasta
- Perlebyg skylles og koges før brug
- Kan males og bruges sammen med hvede eller andre kornsorter i brød og grød
- Indholdet af gluten er lavt
- God kornsort til fladbrød, hvor brødet ikke skal hæve så meget.

Smag, tilberedning og gastrofysik

- Vigtig korn i ølbrygning (maltbyg)
- I gamle dage: Svært at skaffe rent drikkevand, derfor “hverdagsøl” i stedet for vand, altså mere sikkert at drikke øl end vand
- Spiring og tørring af maltbyg påvirker øllets farve, aroma, smag og mundfylde.

Vidste du at ...

- Byg var særlig føde for gladiatorerne. Derfor blev de kaldt “bygspiserne”
- Klimaet har påvirket de traditionelle bagekulturer: Nordpå, hvor man har brugt mere byg, blev brødet fladere.

Tip en 13'er
Hvad ved du om korn og (perle)byg?

